

Sivpurv er logofugl for Nordre Øyeren Fuglestasjon.

Fra papir til PDF: NØFs rapporter endelig på nett

Ved inngangen til 2020 antok man at den verdensvide veven inneholdt nærmere 44 zettabyte (ZB) med data – altså ca. 44.000.000.000.000 gigabyte. Det er jo fristende å si at det holder, men i september i år valgte likevel Nordre Øyeren Fuglestasjon å publisere sitt lille bidrag i form av gamle rapporter.

Av Thomas Sæther

Nordre Øyeren Fuglestasjon (NØF) bestemte seg for å digitalisere sine gamle rapporter allerede i 2009. Avgjørelsen ble tatt mens vi jobbet med rapporten «Nordre Øyeren – Trend, trekkprofil og preferanseområde for viktige vannfuglarter» [ref. 1], forøvrig den første NØF-rapporten som kun ble publisert digitalt.

I forbindelse med rapportarbeidet ble det åpenbart for forfatterne at de gjerne skulle hatt tilgang til søkbare, digitale utgaver av stasjonens gamle trykksaker. Den første rapporten, Nordre Øyeren rapport 1976 [ref. 2], ble derfor digitalisert samme året. Dette arbeidet ble utført av Line Holmlin Helland ved UniPub forlag, som var eid av Studentsamskipnaden i Oslo. Helland gjorde en imponerende jobb med skanning, tekstgjennkjennning, stavekontroll, TrueType-fontsetting og manuell redigering av hver enkelt side. Resultatet ble over all forventing.

Det tok likevel nærmere sju år før styret i NØF hadde midler til å gå videre med dette prosjektet. I 2016 ble endelig 11 gamle rapporter valgt ut for digitalisering. Til vår store skuffelse viste det seg at UniPub, som nå var slått

sammen med Akademika, ikke påtok seg slike jobber lenger.

Lille nyttårsaften 2016 leverte derfor styremedlem Trude Starholm inn de gamle rapportene til en av de aller størst aktørene innen trykk og repro i Norge [ref. 3], med avtale om at de skulle gjøre samme jobben som UniPub hadde gjort med den første rapporten. Men så skjedde det fint lite. Tretten måneder senere, etter utrolig slett arbeid, og masse e-poster fram og tilbake, måtte kontraktøren si fra seg jobben. De fikk det ikke til, eller gadd rett og slett ikke.

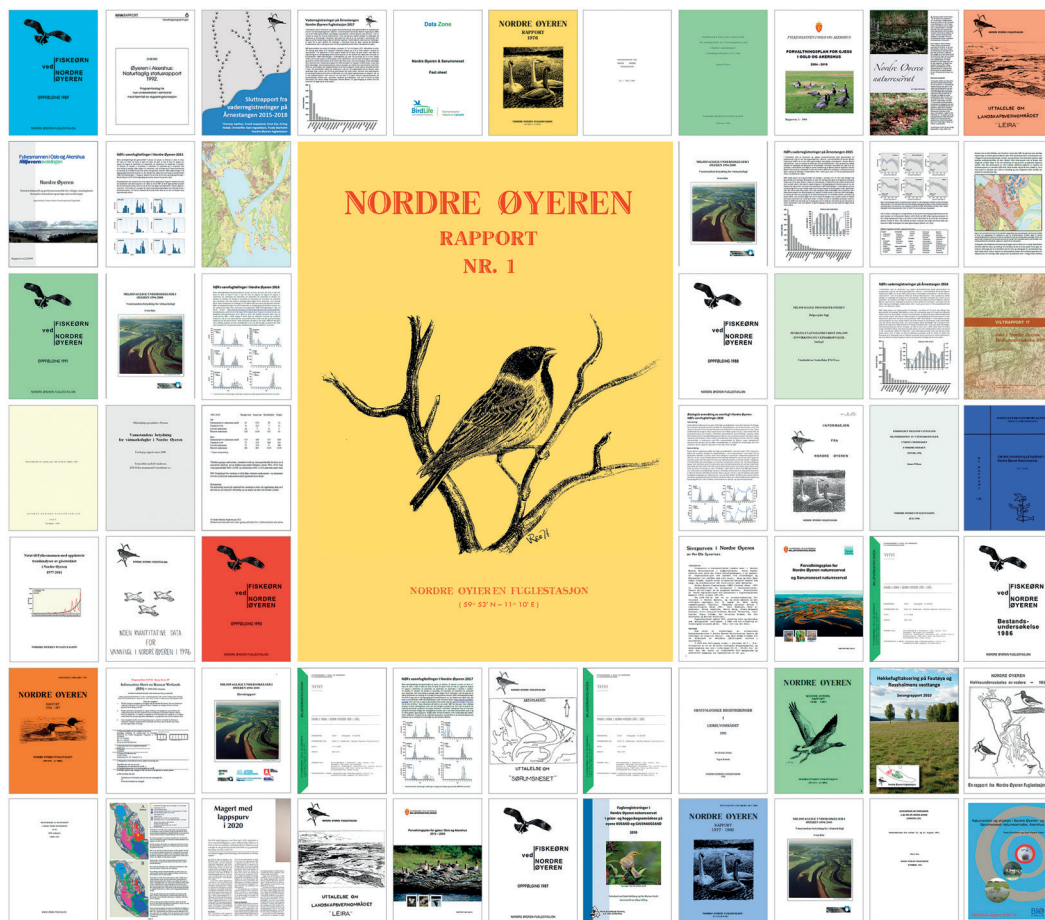
Sommeren 2018 bestemte artikkelforfatteren seg derfor for å ta jobben selv ... og enda litt. Det skulle vise seg å bli en morsom, tidkrevende og halvmanisk runddans mellom NØFs arkiv, Ricoh-skanneren på jobben og ulike PCer.

Etter som side ble lagt til side, ble jeg klar over hvor mange felttimer, ord og arbeid som har blitt lagt ned i stasjonen gjennom årene. Det var lett å fortape seg i innholdet og historien bak. Heldigvis sørget en pappaperm og en korona-epidemi for at jeg fikk litt mer tid til rådighet. I august 2021 måtte jeg likevel runde av: Da hadde jeg digitalisert 34 rapporter.

Thomas Sæther (1976)

Arbeider til daglig som forsker i molekylærmedisin ved Universitetet i Oslo. Fugleinteressen startet med fuglekassebygging i 12-års alderen. Han har vært aktiv i Nordre Øyeren Fuglestasjon (NØF) siden 1990-tallet, de siste årene som leder. Sæther har engasjert seg spesielt i NØFs vannfugltellinger, som nå er inne i sin 46. sesong (2022).

NORDRE ØYEREN RAPPORT NR. 1

NORDRE ØYEREN FUGLESTASJON
(59° 52' N – 11° 10' E)

Jeg har ikke ført time-lister, men et forsiktig anslag tilsier at jeg har brukt mer enn 200 timer på denne jobben. Totalt dreier seg om skanning, tekstgjenkjenning, manuell redigering, som rotasjon, tekstjustering, fjerning av støvpartikler, svarte kopikanter etc., av flere tusen sider. Kanskje har jeg tatt for hardt i, for enkelte av PDFene framstår nå som bedre enn originalen.

Underveis har NØF firt på ett krav: Vi har nøydd oss med ClearScan og ikke TrueType-fonter. Sammen med rapporter som allerede eksisterte som PDF, har Nordre Øyeren Fuglestasjon nå et lite bibliotek på rett over 60 rapporter på

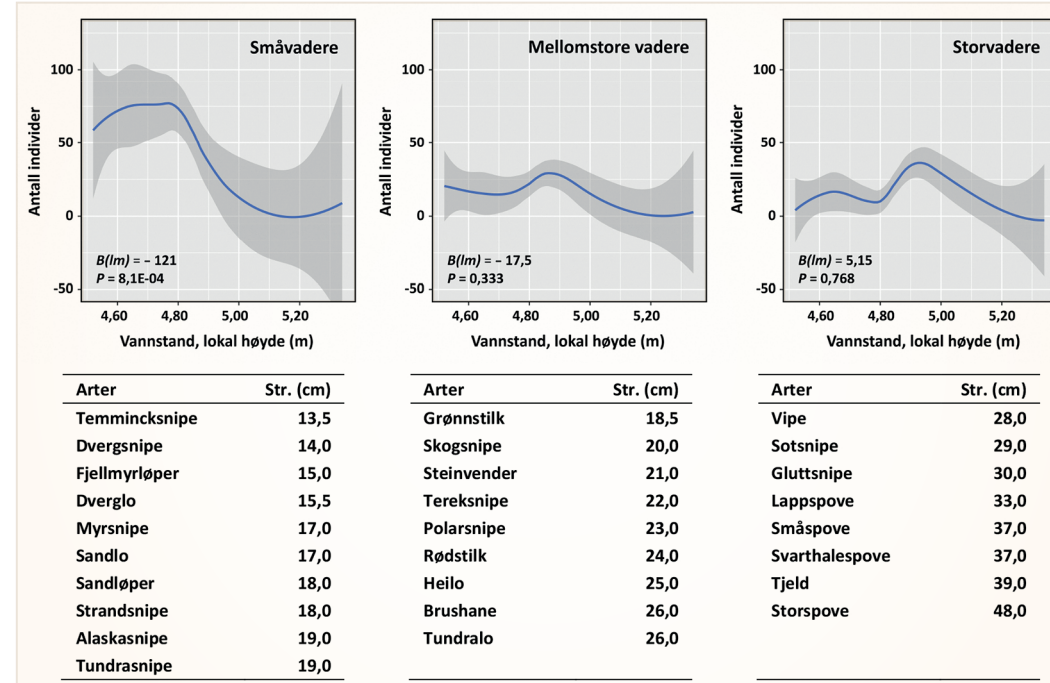
nett. Av disse er 45 i sin helhet utarbeidet av NØF, 11 er skrevet av andre med utgangspunkt i NØFs data, mens sju er rapporter hvor NØF ikke har bidratt.

NØF inviterer nå Toppdykker'ns lesere til å ta en dykk i arkivet, på <http://noef.no/noefrapporter.php>. Her finner du alt fra trendanalyser, vannfuglrapporter, vaderrapporter, hekkefugltakseringer og stasjonsrapporter til lokalitetsrapporter, skjøtelsesplaner, jaktrapporter og miljøfaglige analyser. Alt ligger åpent, med et unntak: Fiskeørnrapportene fra 1980/90-tallet. Det skyldes at vi regner disse opplysningene som sensitive.

NØFs rapport-bibliotek består nå av mer enn 60 digitaliserte rapporter.
<http://noef.no/noefrapporter.php>

Så finnes det fortsatt et titalls fuglerapporter som ikke er digitalisert ennå, og ikke minst naturfaglige rapporter fra andre fagfelt som geologi, hydrologi, botanikk, zoologi og entomologi. NØF har per i dag kun tatt mål av seg å digitalisere rene ornitologiske rapporter, og rapporter som har en klar slagside mot fugl.

Mens NØF har holdt på med digitaliseringsprosjektene (rapporter og observasjoner), har også andre deler av Fugle-Norge gjort det samme.

NØFs vadertellinger på Årnestangen fra 2014–2018 viser klart at det er de minste vaderne i slektene *Calidris* og *Charadrius* som er mest utsatt når vannstanden øker. Dette skyldes sannsynligvis at muligheten for fødesøk forsvinner.
http://noef.no/ressurs/noefrapporter/vader_sluttrapport.pdf

Birdlife Norge avd. Oslo og Akershus slapp alle tidligere utgaver av Toppdykker'n på nett i mai 2021, og ryktene går om at moderorganisasjonen vil gjøre det samme med Vår Fuglefauna i løpet av kort tid.

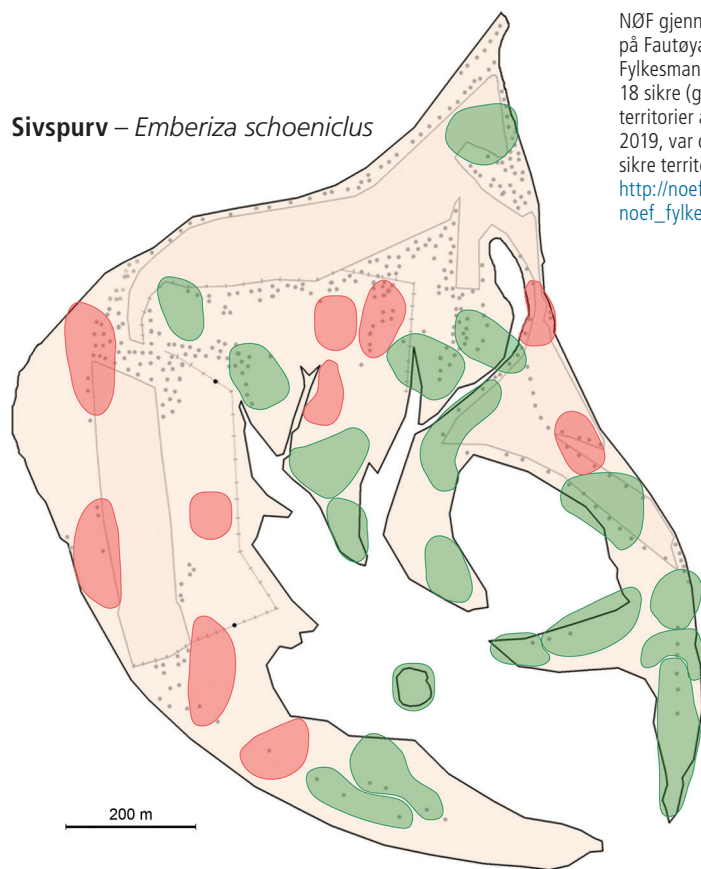
Framtiden er åpenbart digital, der poenget med disse digitaliseringsprosjektene må være å gjøre det skrevne ord og grunnlagsdataene lettere tilgjengelig.

Artikkelforfatteren ønsker derfor avslutningsvis å oppfordre alle til å rapportere alt, alltid, og å digitalisere det som måtte finnes av gamle rapporter. Vi deler gjerne tips og erfaringer om hvordan dette kan gjøres.

Myrsnipa tilhører slekten *Calidris*, og forsvinner fra Årnestangen hvis vannstanden blir for høy.
Foto Jan Erik Haugen

Sivspurv – *Emberiza schoeniclus*

NØF gjennomførte hekkfugltaksering på Fautøya i 2010 på oppdrag for Fylkesmannen. Den gang ble det funnet 18 sikre (grønne) og 10 mulige (røde) territorier av sivspurv. Ni år senere, i 2019, var dette antallet redusert til 4 sikre territorier.

http://noef.no/ressurs/noefrapporter/noef_fylkesmannsrapport2010.pdf

Referanser

[1] Kvebæk, Y., Sæther, T., Aspelund, T. og Hobøl, E. [Nordre Øyeren fuglestasjon] (2009). *Nordre Øyeren – Trend, trekkprofil og preferanseområde for viktige vannfuglarter – Komplet statusliste og øvrige artsverdninger*. Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernnavdelingen. Rapport nr. 2/2009, 67 s.

http://noef.no/ressurs/noefrapporter/noef_fylkesmannsrapport2009.pdf

[2] Nordre Øyeren Fuglestasjon (1976). *Nordre Øyeren rapport 1976*. Rapport, Nordre Øyeren fuglestasjon, 138 s.

<http://noef.no/ressurs/noefrapporter/noefrapport1976.pdf>

[3] Navn på stor norsk aktør innen print/repro fås ved henvendelse til artikkelforfatteren.

Fra Tor Punsviks brukerundersøkelse av jakta i Øyeren fra 1979 viste at jegerne brukte naturreservatet aktivt. Hver rute dekker ca. 250 da, og tallene angir antall døgnbesøk for hver rute. Jakta i Nordre Øyeren ble forbudt så sent som i 2013.

<http://noef.no/ressurs/andrerapporter/jaktundersokelse-punsvik.pdf>

Sivspurvbestanden i Nordre Øyeren har blitt betraktelig redusert det siste tiåret. Foto Bjørn Harald Rinden

